

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága mint felülvizsgálati bíróság a dr. Mészáros István Sándor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 2.P.53.574/2003. számon megindított és a Fővárosi Bíróság 41.Pf.637.719/2006. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes 58. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelme alapján tárgyaláson kívül meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására az államnak fizessen meg 189.000 (Száznolcvankilencezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket, 15 napon belül az alperesnek 390.800 (Háromszázkilencvenezer-nyolcszáz) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes a saját költségeit maga viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes használt személygépkocsijára 2002. május 10-i kockázatviselési kezdettel az alperesnél kötött Optimál módozatú Casco vagyonbiztosítási szerződést. Az ajánlaton közölte, hogy a gépjárműhöz két eredeti centrálkulccsal rendelkezik. A gépkocsiját 2002. december 12-én reggel 7 óra és 15 óra közti időben a B. ház előtti szervízútról, ahová azt leállította, ismeretlen tettes ellopta.

Az alperes a felperes kérelmét melyben a biztosítási összeg kifizetésére tartott igényt elutasította. Ezért a felperes keresetet terjesztett elő, amelyben 3.150.000 forint és ennek késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság által helybenhagyott - ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek de a **Bank Rt.** részére 2.005.933 forintot és ennek 2003. február 26-tól a kifizetésig járó késedelmi kamatait.

Ítéletben a perben kirendelt szakértő véleménye alapján tényként állapította meg, hogy a felperes által az alperesnek átadott kulcsok közül az egyik másolt volt, a másolat nem a felperes birtokában lévő eredeti kulcsról készült és a másolás időpontja nem állapítható meg.

Azt az álláspontot foglalta el, hogy a felperes a szerződés részét képező Különös Feltételek (JCKF.5.) II.4. pontja szerinti közlési, változásbejelentési kötelezettségét nem szegte meg, mert az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a felperes tudott a kulcs másoltságáról és az a felperes kulcsbirtoklásának ideje alatt történt. A szakértői véleményben foglaltakra tekintettel elvetette a gépkocsi előző tulajdonosának azt az előadását, hogy a másolat a birtokába került egy eredeti kulcsról készült.

Az alperesnek a Ptk. 210.§ (1) bekezdésére alapított érvénytelenségi kifogása kapcsán azt állapította meg, hogy az alperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy a felperes tudott a kulcsok másoltságáról, vagy ezt neki fel kellett ismernie.

A szerződésnek a Ptk. 210.§-ának (3) bekezdésére alapított megtámadását ugyancsak megalapozatlannak ítélte. Érvelése szerint a közös téves feltevés elvben ellentétes a biztosítási szerződés lényegét jelentő biztosítói kockázatvállalással. Megítélése szerint a biztosítónak volt lehetősége az eredetiség tisztázása keretében a kulcsok vizsgálatára.

A másodfokú bíróság az első fokú ítélet indokaitól eltérve, az érdemi döntéssel egyetértő álláspontját azzal indokolta, hogy a kulcs másoltságának ténye nem zárja ki és nem teszi terhesebbé a szerződéskötést az alperes számára, ezért az nem volt lényeges körülmény az ügyletkötés szempontjából. Hangsúlyozta, a felperes nem ismerte és a látszólagos megegyezés miatt nem is ismerhette fel a kulcs másoltságát. Ezzel az indokolással vetette el mind a mentesülésre alapított védekezést, mind az érvénytelenségre vonatkozó kifogást.

A jogerős ítélet megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Az ítélet jogszabálysértését a Ptk. 210.§-ának (3) bekezdésében, valamint a Ptk. 540.§-ának (1) bekezdésében jelölte meg. Előadta, a gépjármű vevőjének az eladóval szemben alapvető érdeke hogy tudjon a kulcsok eredeti vagy másolt mivoltáról, amely a biztosító kockázatviselésére ugyancsak jelentős kihatással van. A kulcsok állapotának fokozott jelentőségét igazolja az ajánlaton szereplő ún. kulcsnyilatkozat.

A Ptk. 210.§-ának (3) bekezdésében foglaltak alátámasztásaként hivatkozott a BH 1997/330. számában közzétett határozatra.

A közlési kötelezettség megszegését illetően azt hangsúlyozta, hogy a felperesnek objektív tudomással kellett rendelkeznie a kulcsok állapotáról.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálat Pp. 275.§-ának (2) bekezdésében meghatározott korlátai között vizsgálva megállapította, hogy az alperes rendkívüli perorvoslati kérelme megalapozott.

A Ptk. 210.§-ának (3) bekezdése értelmében ha a felek a szerződéskötéskor ugyanabban a téves feltevésben voltak, a szerződést bármelyikük megtámadhatja. A Ptk. 540.§-ának (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését. A törvényhely (3) bekezdése szerint a közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

A törvény idézett rendelkezéseinek alkalmazása során a Legfelsőbb Bíróság abból a több eseti döntésében kifejtett iránymutatásából indult ki, hogy a biztosítási jogviszonyban a Ptk. 540.§-ának (1) és (3) bekezdésében írt speciális szabályok megelőzik a Ptk. 210.§-ának (3) bekezdésében írt általános szabályokat. Ezért azt vizsgálta, hogy a felperes téves tájékoztatása a biztosító szolgáltatási kötelezettségére milyen kihatással volt.

A perben nem vitás tényállás értelmében a felperes használt gépjárművet vásárolt, a gépkocsi egyik kulcsa eredeti, a másik másolt kulcs volt, a biztosítási szerződés megkötésére tett ajánlatában pedig úgy nyilatkozott, hogy a gépkocsihoz két eredeti centrálkulccsal rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság nem osztotta a jogerős ítélet álláspontját abban a kérdésében, hogy a kulcsok eredeti vagy másolt állapotának a biztosító kockázatviselése szempontjából nincs jelentősége. Az ügyleti feltételt jelentő JCKF.5. IX. fejezetének fentebb idézett pontjaiból valamint az ajánlat „kulcsnyilatkozat” részéből

következik, hogy a kulcsok állapotának a szerződés megkötése szempontjából nagy jelentősége van. Bizonyítást nem igénylő, köztudomású tény, hogy a gépjárművek eltulajdonítása során a kulcsok másoltságának kockázatnövelő jellege van. Az ugyanis azt jelenti, hogy van legalább még egy kulcs, amellyel a gépjármű eltulajdonítása megtörténhet. A fentiek következtében téves a jogerős ítéletnek bizonyítási teher kérdésében kifejtett álláspontja; az alperes a szerződési feltételekből következően nem tartozott annak bizonyításával, hogy a kockázat elvállalása szempontjából a kulcs eredeti vagy másolt mivoltának volt-e szerepe. Ellenkezőleg, a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy a be nem jelentett körülménynek - a egyik kulcsnak olyan módon történt másolása, hogy az nem a felperes birtokában lévő másik, eredeti kulcsról készült - nem volt hatása a biztosítási esemény bekövetkezésére. Ennek a kétségekívül nehéz bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tudott eleget tenni.

A kulcsok eredeti vagy másolt mivoltáról a felperesnek tudnia kellett. A gépjármű adásvételi szerződés alapján az eladóval a felperes állt jogviszonyban, melynek keretében neki kellett tisztáznia a kulcsok számát és eredetiségét és ő vonhatta le az eladóval szemben a téves, vagy hiányos tájékoztatás jogkövetkezményét.

A Legfelsőbb Bíróság a fentiekben kifejtett indokokkal megállapította, hogy a jogerős ítélet megsértette a Ptk. 540.§ (1) és (3) bekezdésében foglaltakat. A felperes hiányos tájékoztatása az alperesnek a szerződés teljesítése alóli mentesülését eredményezte. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az első fokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az alperesnek a mentesülésére vonatkozó, előzőekben kifejtett álláspontja folytán a szerződés megtámadhatóságának kérdése és a jogerős ítéletnek és az ezt alátámasztó felülvizsgálati határozattal való megegyezése körében a jogerős ítélet felülvizsgálata tárgytalanná vált.

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatának következményeként a felperes köteles a le nem rótt kereseti eljárási illeték állam részére történő megfizetésére, valamint az alperes által lerótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből és jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjából álló, a 32/2003. (VIII.23.) IM.r. 3.§ (5) bekezdése alapján meghatározott első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

Budapest, 2008. május 29.

*Dr. Horeczky Károly a tanács elnöke s.k., Csánitzné Dr. Csiky Ilona
előadó bíró s.k., Dr. Kiss Mária bíró s.k.*

Sipos

a kiadmány hiteléül:

tisztviselő